

Informacija
o realizaciji tačke 3. Zaključka Vlade Crne Gore, broj: 08-010/24-2231/2 od 18.
aprila 2024. godine

Vlada Crne Gore je, Zaključkom broj: 08-010/24-2231/2 od 18. aprila 2024. godine, zadužila Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija da formira Međuresorsku radnu grupu od predstavnika Ministarstva pravde, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva finansija, Ministarstva javne uprave, Uprava policije, Državnog tužilaštva i Uprave za inspeksijske poslove, Unija poslodavaca i Privredne komore i predstavnika NVO/Udruženje građana, sa zadatkom da predloži model provjere inostranih obrazovnih isprava o završenom srednjem i visokom obrazovanju stečenom na privatnim i javnim obrazovnim ustanovama u regionu. Zbog kompleksnosti problema u radu ove radne grupe uključeno je i Ministarstva rada i socijalnog staranja kao resorno ministarstvo za tržište rada.

Ministarstvo je uvažilo i zahtjev Saveza samostalnih sindikata, kao jednog od socijalnih partnera, da daju doprinos u rješavanju problema eventualnih zloupotreba prilikom sticanja inostranih obrazovnih isprava o završenom srednjem i visokom obrazovanju na privatnim i javnim ustanovama u regionu.

Ministarka prosvjete, nauke i inovacija je, Rješenjem broj: 01/1-011/24-2789/13 od 20. maja 2024. godine, obrazovala Međuresorsku radnu grupu sa zadatkom da predloženi model provjere inostranih obrazovnih isprava o završenom srednjem i visokom obrazovanju stečenom na privatnim i javnim obrazovnim ustanovama u regionu, i dostavi Ministarstvu na dalju nadležnost.

Međuresorska radna grupa je počela sa radom konstitutivnim sastankom, održanim 21. juna 2024. godine.

Priznavanje inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanje kvalifikacija u Crnoj Gori vrši se na osnovu Zakona o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija („Službeni list CG”, br. 57/11 i 42/16), i isti se temelji na EU preporukama i standardima u ovoj oblasti.

Takođe, priznavanje obrazovnih isprava iz oblasti regulisanih profesija, u svrhu zapošljavanja u Crnoj Gori, definisano je Direktivom EU/36/2005 i Direktivom 2013/55/EZ, a priznavanje ostalih inostranih obrazovnih isprava reguliše se nacionalnom legislativom, uz uvažavanje preporuka Lisabonske konvencije.

Evidentno je da, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija iz godine u godinu ima sve veći broj zahtjeva za priznavanje inostranih obrazovnih isprava u svrhu zapošljavanja, i da su diplome najčešće sa privatnih ustanova visokog obrazovanja. Od 2022. godine bilježimo nagli porast broja zahtjeva za priznavanje, ali se ovo povećanje uglavnom odnosi na obrazovne isprave koje potiču iz Republike Turske, Ruske Federacije i Ukrajine, dok je broj zahtjeva za priznavanje inostranih obrazovnih isprava iz regiona gotovo na istom nivou.

Takođe, pravna priroda obrazovne ustanove koja je izdala obrazovnu ispravu umnogome ukazuje na kvalitet obrazovanja i prema dostupnim podacima 51% priznatih obrazovnih isprava potiče sa strane privatne visokoškolske ustanove, dok od ukupnog broja priznatih obrazovnih isprava sa privatnih ustanova njih čak 60% potiče iz Republike Srbije, oko 23% iz Bosne i Hercegovin, dok je iz svih ostalih zemalja regiona procenat priznatih obrazovnih isprava oko 17%.

Međuresorska radna grupa je, na osnovu dostavljenih podataka resornog Ministarstva, utvrdila da je broj stranih diploma u Crnoj Gori relativno visok i da na taj način može uticati na tržište rada. Predstavnici Međuresorske radne grupe mišljenja su da ih očekuje izazov u kreiranju modela provjere inostranih obrazovnih isprava kojim će se stati na put problemima sa kupljenim diplomama za koje ne postoje dokazi da su stečene na sumnjiv način, već samo postoji osnov sumnje da se radi o trgovini koja je uzela maha naročito na privatnim fakultetima u zemljama regiona (Bosna i Hercegovina, Srbija).

Iz sredstava javnog informisanja Međuresorska radna grupa je u saznanju da nadležno tužilaštvo Bosne i Hercegovine i Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) sprovode intenzivnu istragu u razotkrivanju nezakonite prodaje i izdavanja obrazovnih isprava na privatnim ustanovama visokog obrazovanja na području Banja Luke, Mostara i Brčko distrikta u Bosni i Hercegovini. Takođe, kako inostrani mediji navode, na određenim ustanovama visokog obrazovanja koje su obuhvaćene istragom, izdato je najmanje 49 diploma osobama koje su nezakonito kupovale diplome, u vrlo malom obimu ili čak nikako, nisu učestvovala u procesu obrazovanja, kao i da su za kupovinu nezakonitih diploma najčešće plaćali iznose od nekoliko hiljada eura.

Cijeneći sve gore navedeno, Međuresorska radna grupa je inicirala da Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija preispita mogućnost izmjene Zakona o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija u dijelu koji se odnosi na ojačavanje kriterijuma za priznavanje inostranih obrazovnih isprava vodeći računa o usklađenosti sa međunarodnim propisima, nakon čega je resorno Ministarstvo obrazovalo Radnu grupu sa zadatkom da do kraja IV kvartala 2024. godine pripremi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija. Radna grupa je pripremila Nacrt zakona kojim su, između ostalog, unaprijeđeni i postroženi kriterijumi za priznavanje inostranih obrazovnih isprava u svrhu zapošljavanja.